
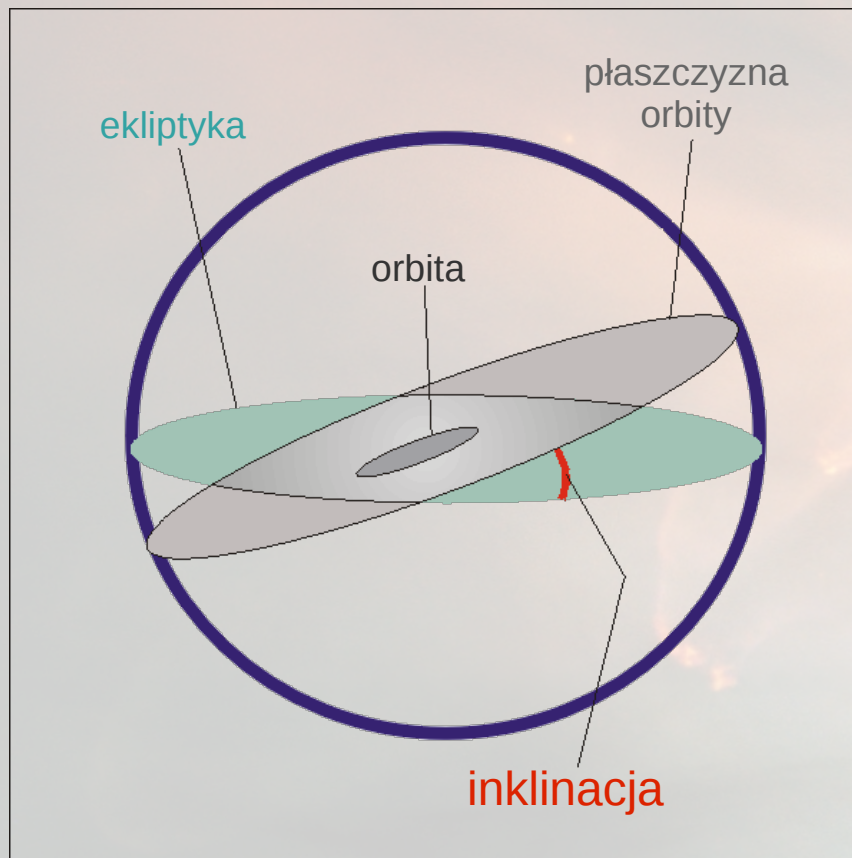

Granice Układu Słonecznego

Marek Stęślicki
IA UW

jednostka astronomiczna [AU] (odl. Ziemia - Słońce)
1 AU = 150 mln km

Skala jasności

- ★ 1^m
- ★ 2^m
- ★ 3^m
- ★ 4^m
- ★ 5^m
- ★ 6^m

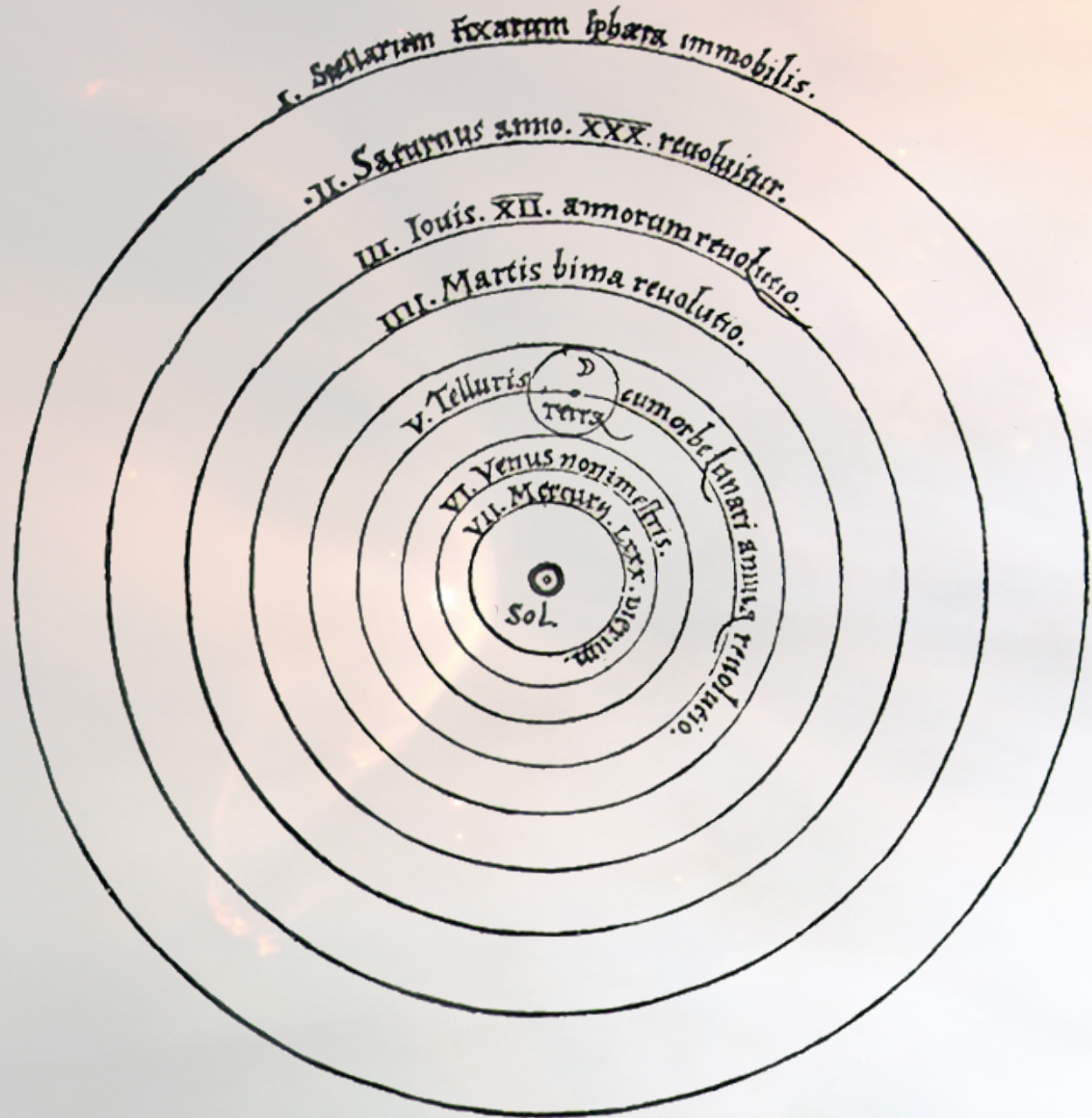
Wszechświat kopernikański

Nicolaus Copernicus (1473-1543)

Johannes Kepler (1571-1630)

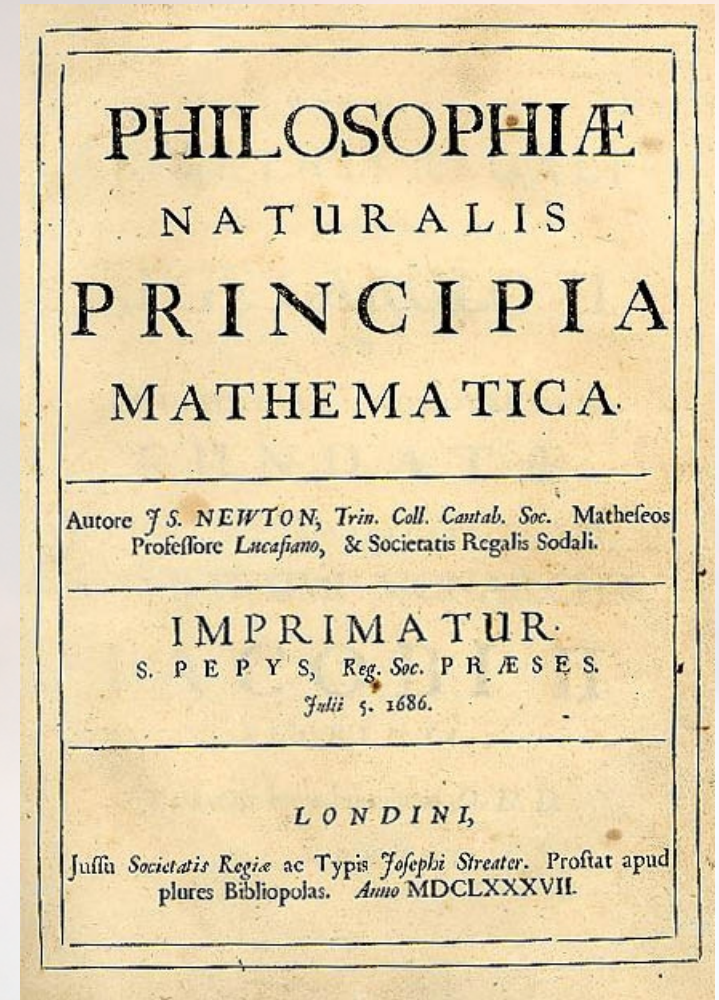

$$F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$$

5 czerwca roku 1686 ukazuje się
Philosophiae Naturalis Principia Mathematica

Prawa Keplera zostają uzasadnione fizycznie.

Od tego momentu następuje gwałtowny rozwój metod analitycznych służących również badaniu ruchu planet i innych obiektów w Układzie Słonecznym

Odkrycie Urana

Friedrich Wilhelm Herschel (1738-1822)

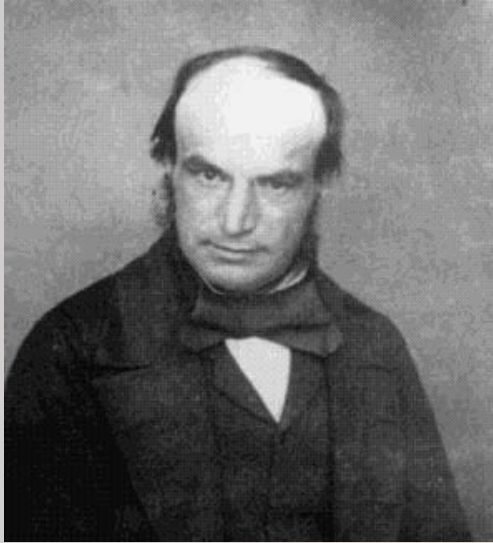
1781

Sir William Herschel dostrzegł Urana 13 marca 1781 roku (początkowo uznał go za kometę) swoje odkrycie ogłosił 26 kwietnia 1781. Nazwał obiekt Georgium Sidus (Gwiazda Jerzego).

Odkrycie Neptuna

Obliczenia teoretyczne:

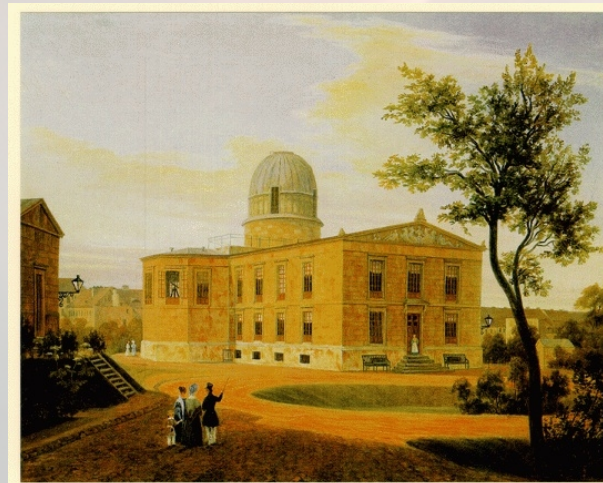

John Couch Adams

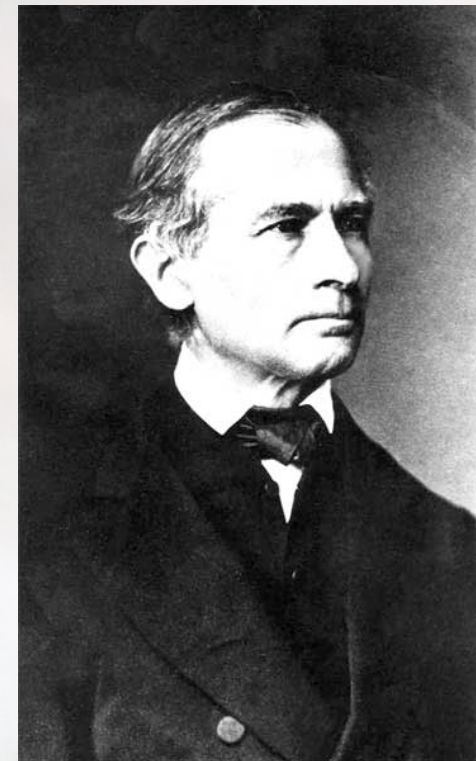

Urbain Le Verrier

1846 r.

Berlińskie obserwatorium

Johann Gottfried Galle

W poszukiwaniu Planety X

Jacques Babinet

Hipotetyczna planeta – Hyperion

Percival Lowell

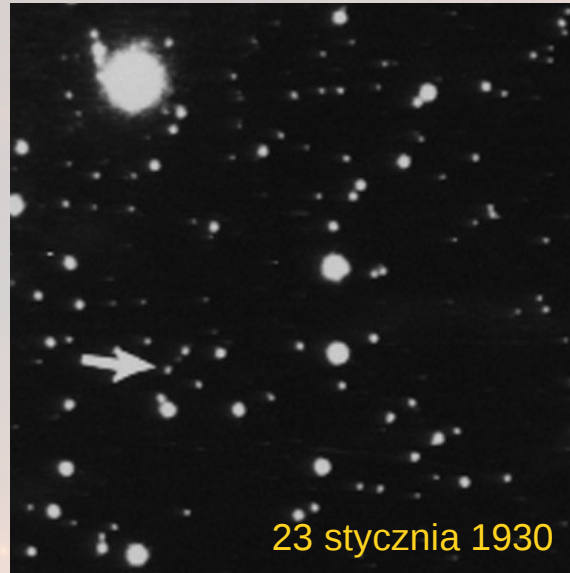

William H. Pickering

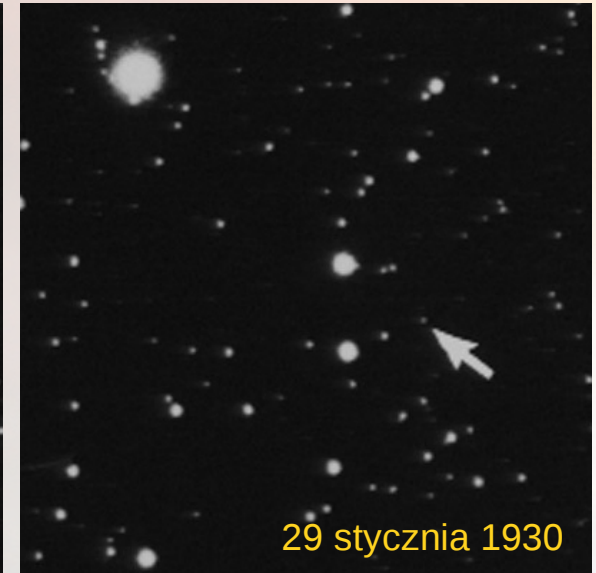
Odkrycie Plutona

Clyde William Tombaugh

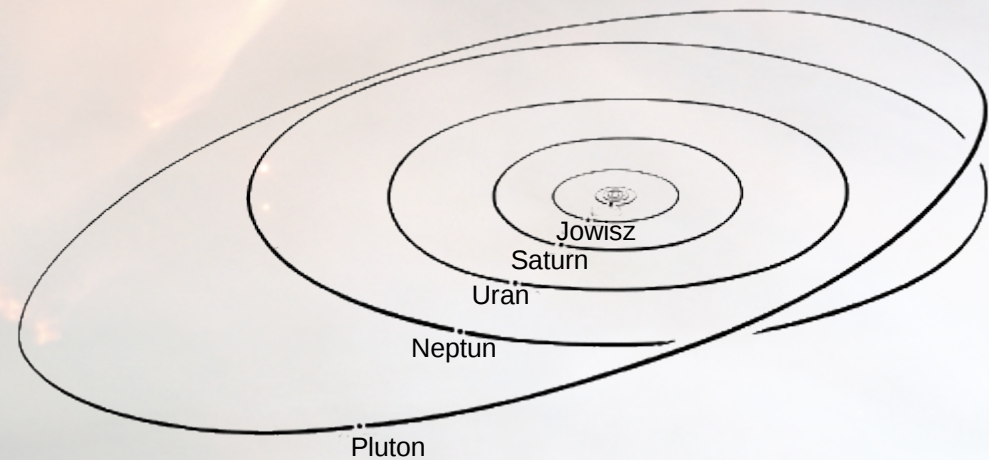

23 stycznia 1930

29 stycznia 1930

Jasność 15,4 mag

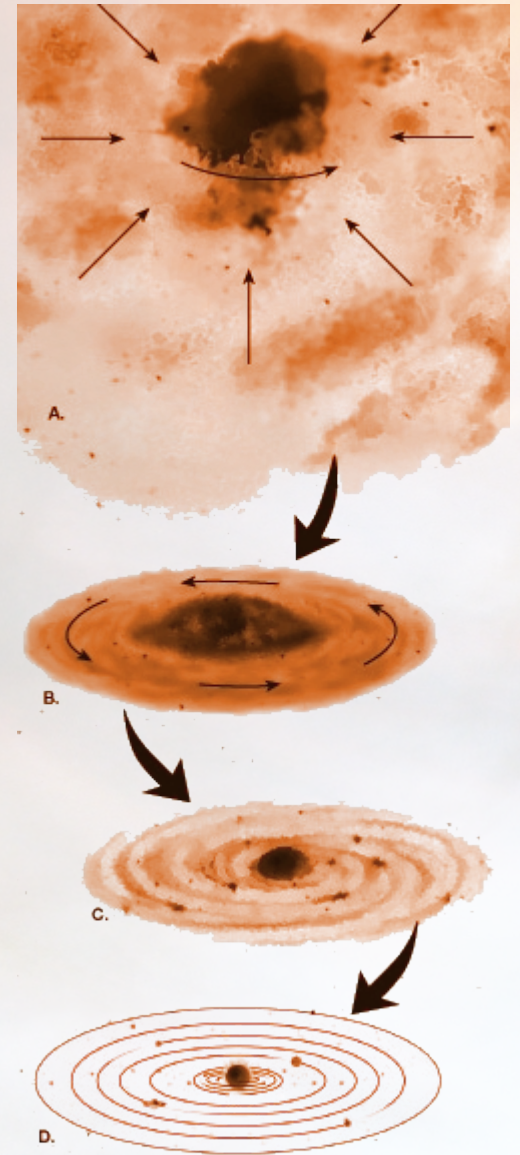
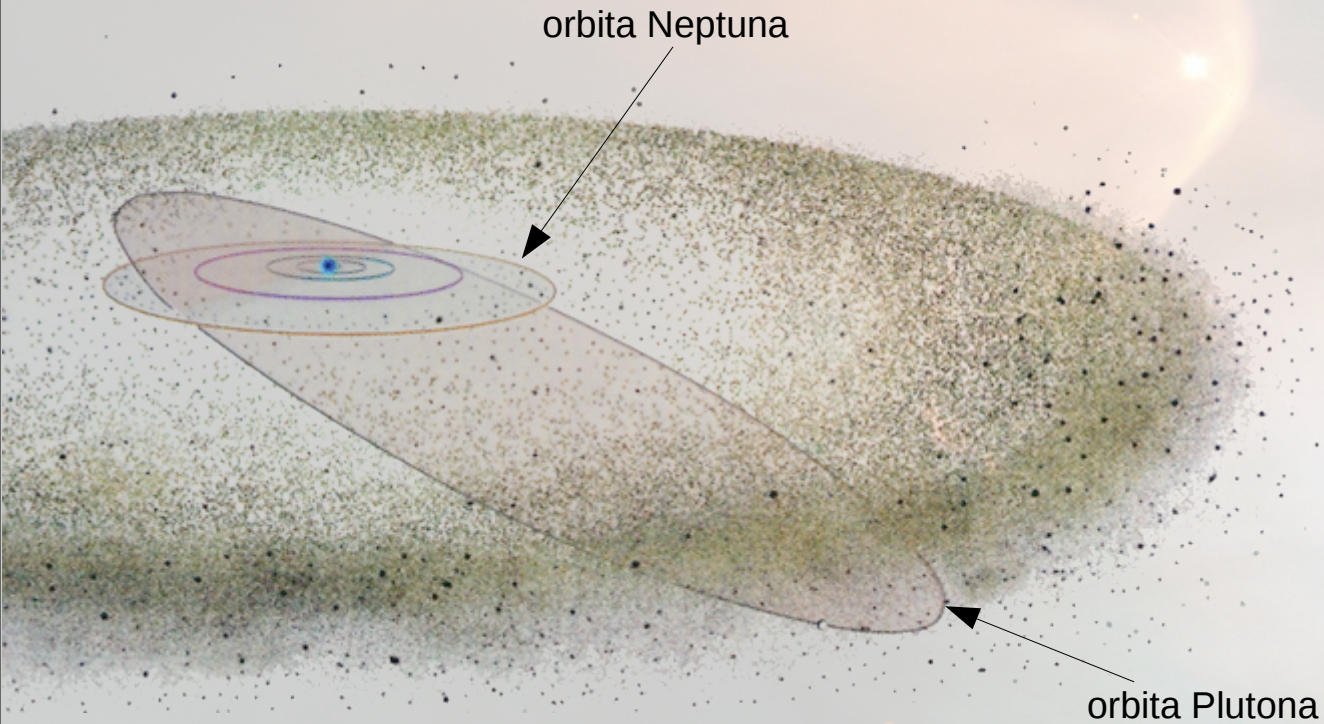
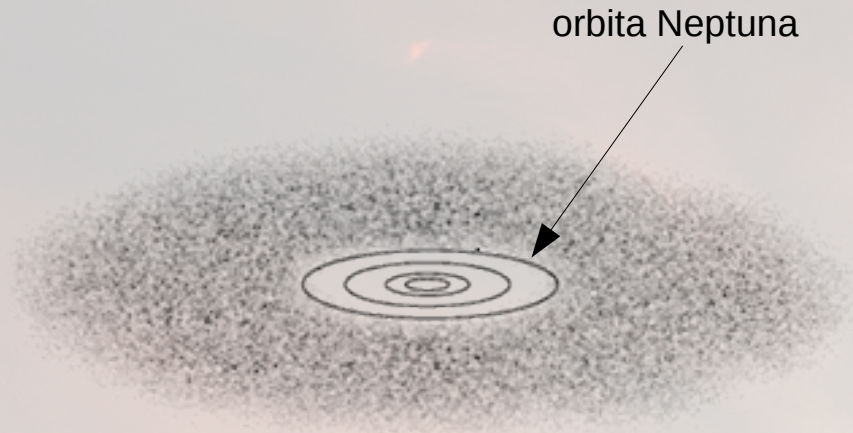

szacowana masa Plutona $\approx 1 M_Z$

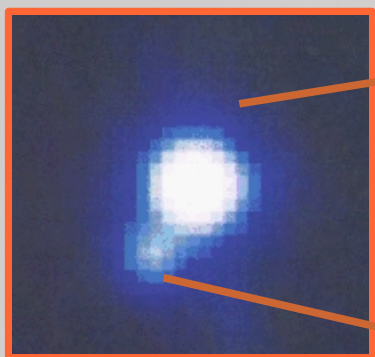
Pas Kuipera

Gerard Kuiper

Księżyc Plutona – Charon

masa Plutona = $0,002 M_Z$

Ziemia

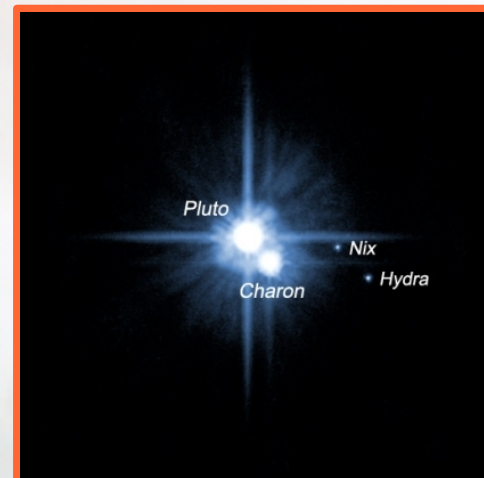
Księżyc

Pluton

Charon

Co dalej z Planetą X?

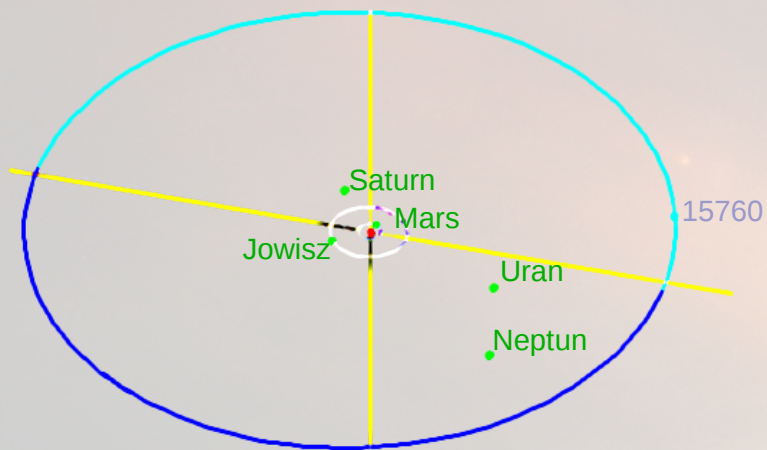
Przelot Voyagera 2 w pobliżu Neptuna (w 1989 r.) pozwolił lepiej oszacować jego masę.

Aby wyjaśnić perturbacje orbit Urana i Neptuna nie jest potrzebna Planeta X

Obiekty poza orbitą Neptuna – „transneptunowce”
ang. *trans-Neptunian object* – TNO

(15760) 1992 QB1

pierwszy (poza Plutonem i Charonem) obiekt odkryty poza orbitą Neptuna

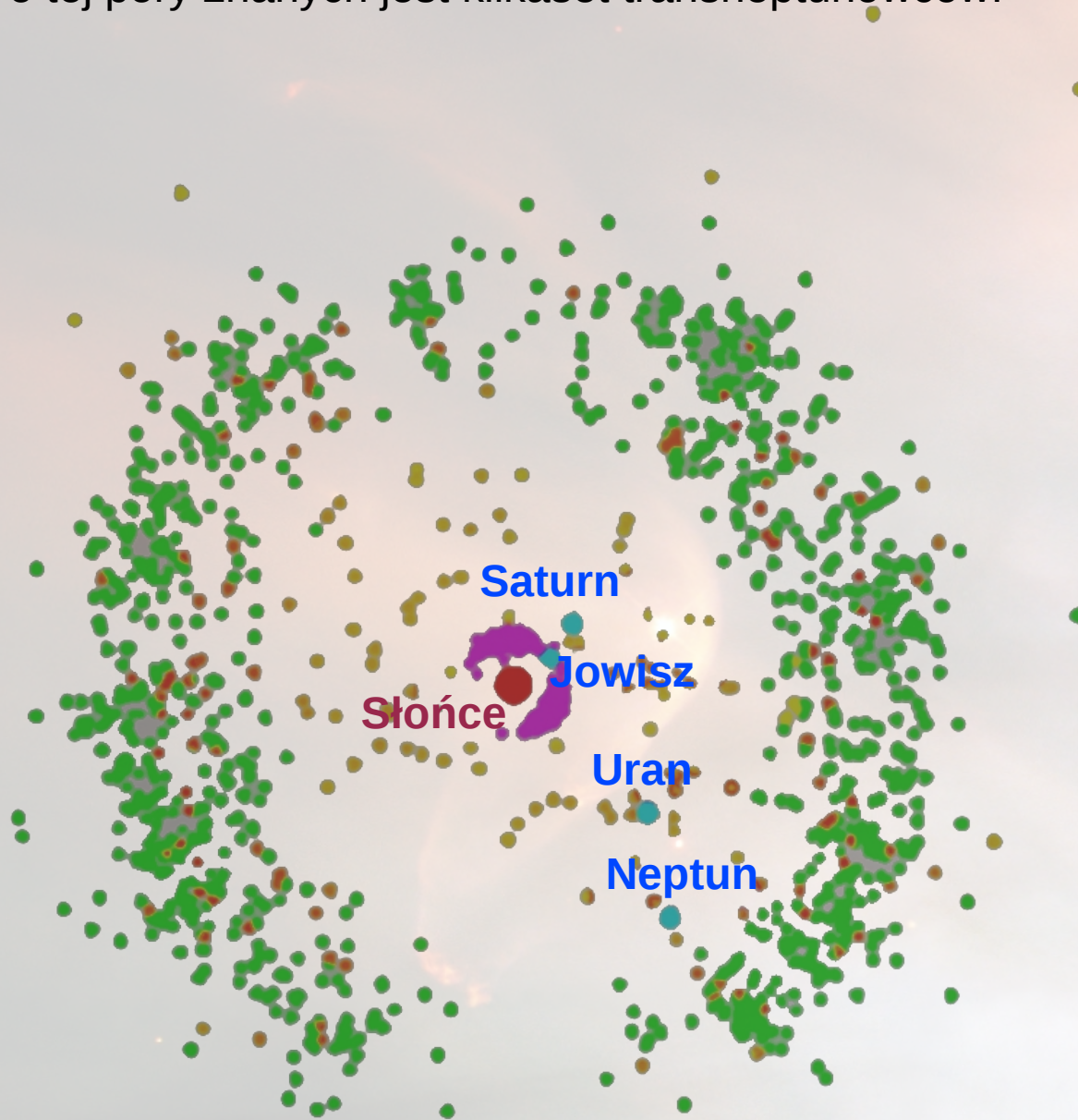
średnica ~ 150 km

Mauna Kea Observatory

Pas Kuipera – obserwacje

Do tej pory znanych jest kilkaset transneptunowców!

Duże obiekty poza orbitą Neptuna

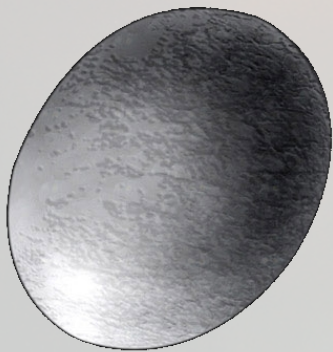

Michael E. Brown

lata 2003 – 2005

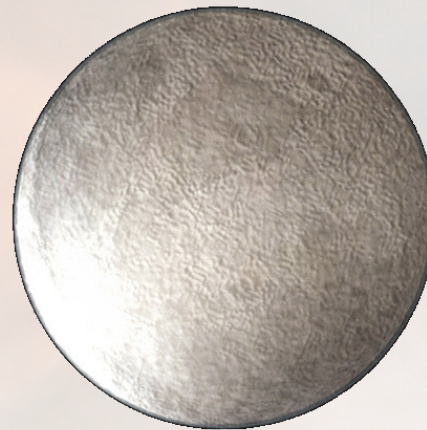
Mauna Kea Observatory

Haumea

Sedna

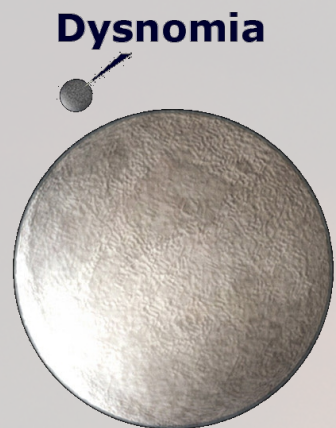

Eris

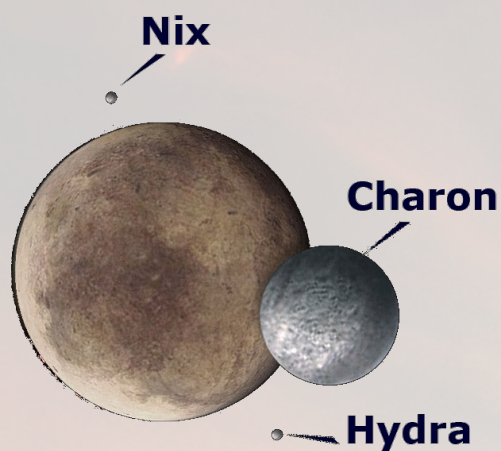
Pluton i Charon

Ostatnie odkrycia „dużych” obiektów poza orbitą Neptuna

Dysnomia

Eris

Nix

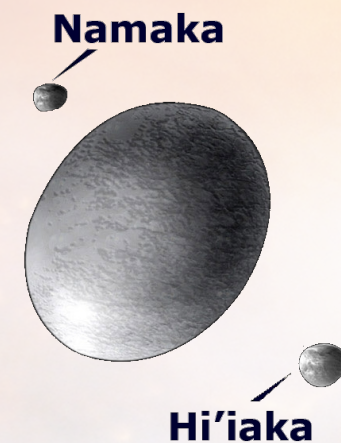
Charon

Hydra

Pluto

Makemake

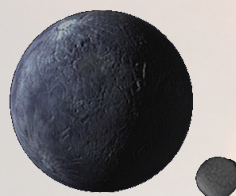
Namaka

Hi'iaka

Haumea

Sedna

Orcus

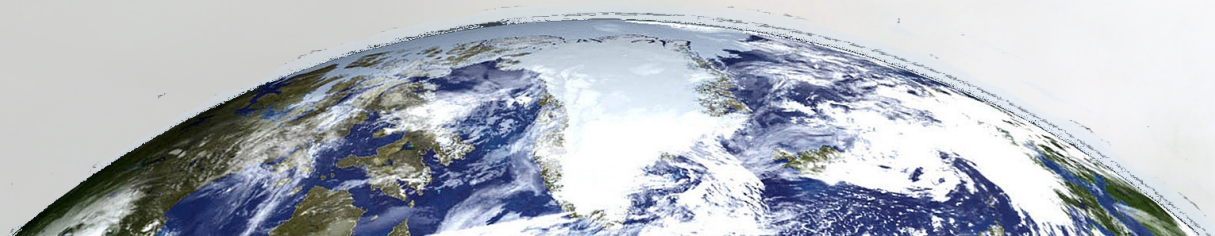

2007 OR₁₀

Weywot

Quaoar

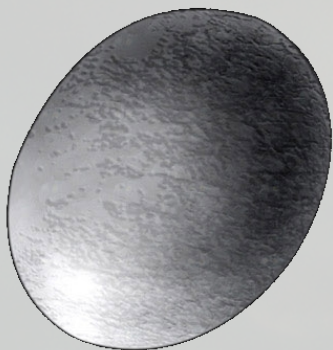
Praga 2006

Planeta:

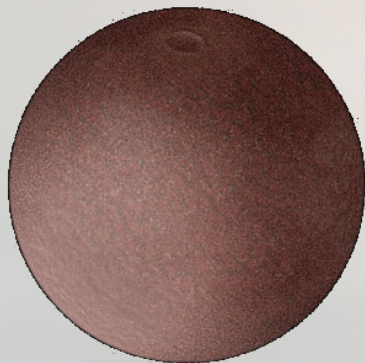
- Znajduje się na orbicie wokół Słońca
- Ma kształt odpowiadający równowadze hydrostatycznej (kulisty).
- Oczyszczyła sąsiedztwo swojej orbity z innych względnie dużych obiektów.

Planeta karłowata:

- Znajduje się na orbicie wokół Słońca.
- Ma kształt odpowiadający równowadze hydrostatycznej (kulisty).
- Nie oczyszczyła sąsiedztwa swojej orbity z innych względnie dużych obiektów.
- Nie jest satelitą planety lub innego obiektu niegwiazdowego.

Haumea

Makemake

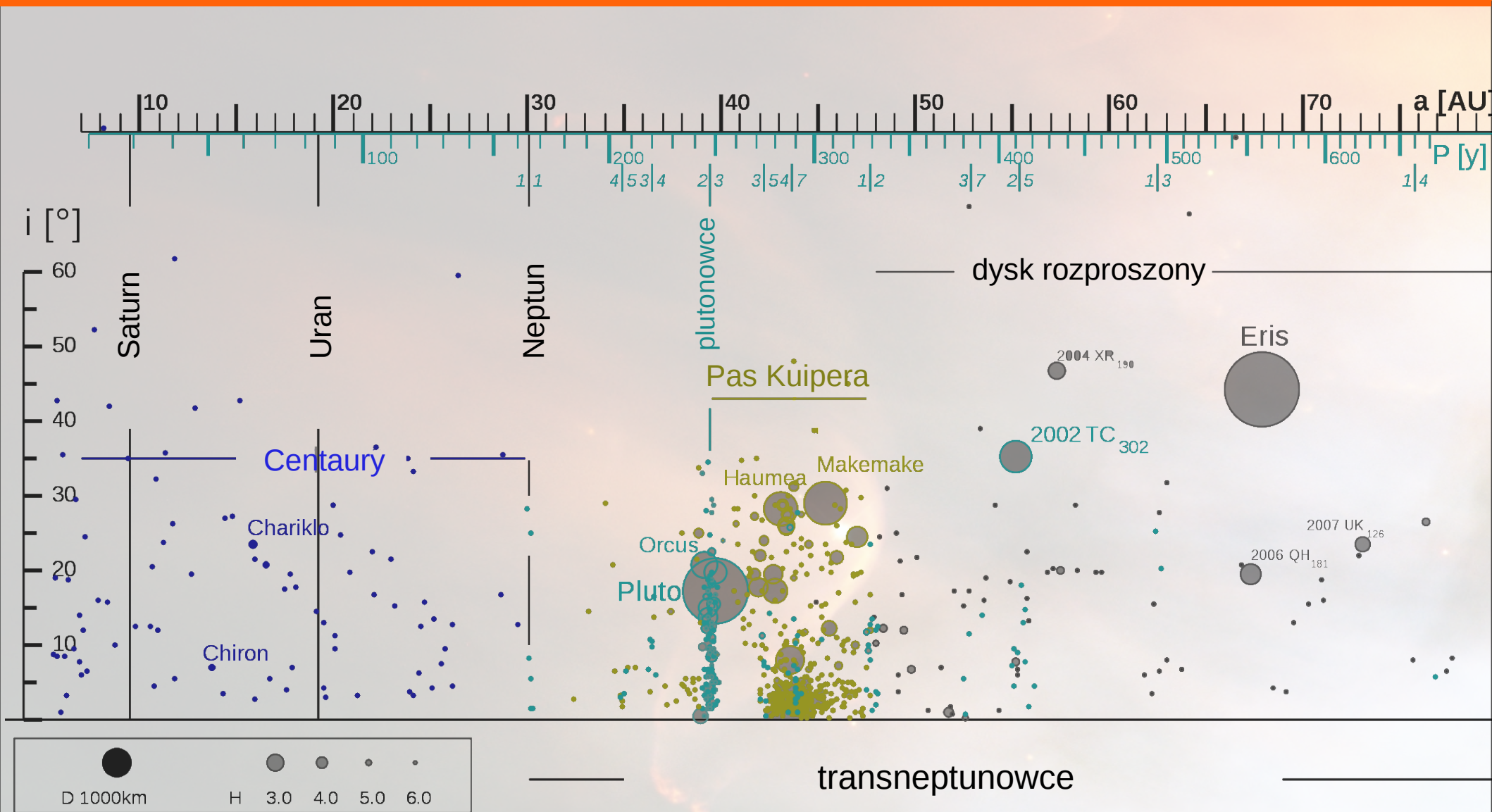

Eris

Pluton

Pas Kuipera – obserwacje

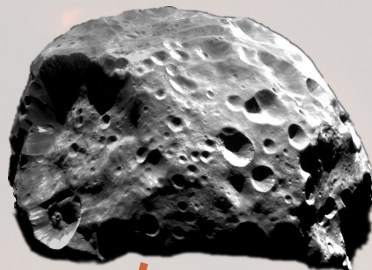
Księżyce nieregularne

Księżyce Saturna

21 regularnych
26 nieregularnych

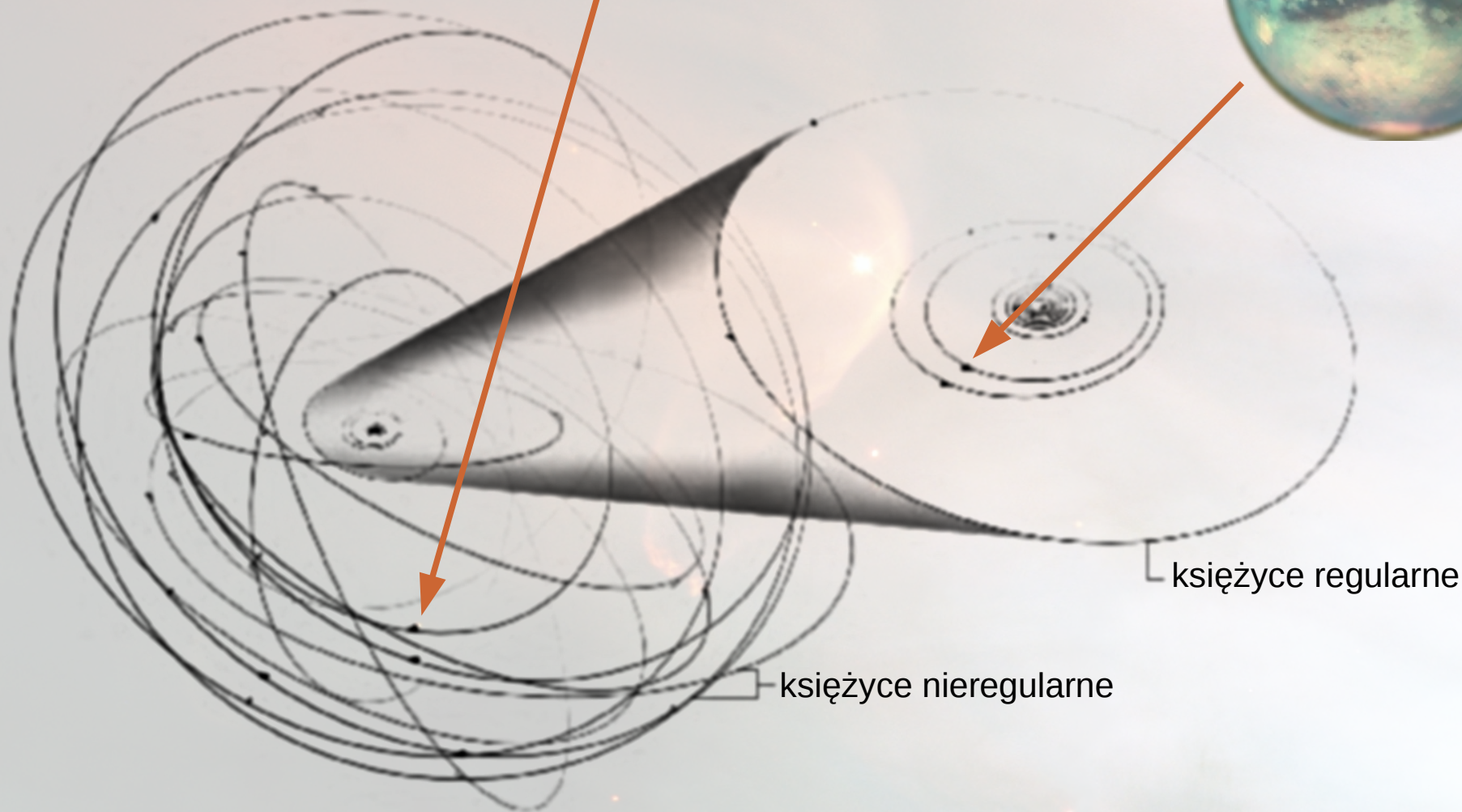
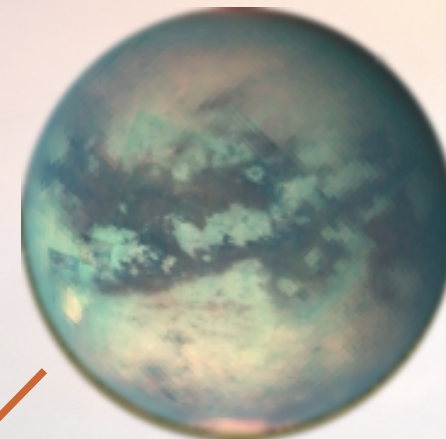
Febe

średnica ~ 220 km

Tytan

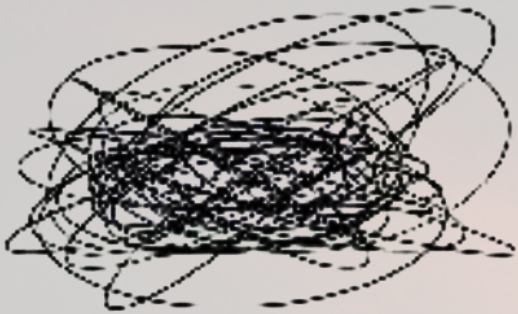
Średnica ~ 5 150 km

Księżycy nieregularne

Księżycy Jowisza

8 regularnych
55 nieregularnych

Księżycy Urana

18 regularnych
9 nieregularnych

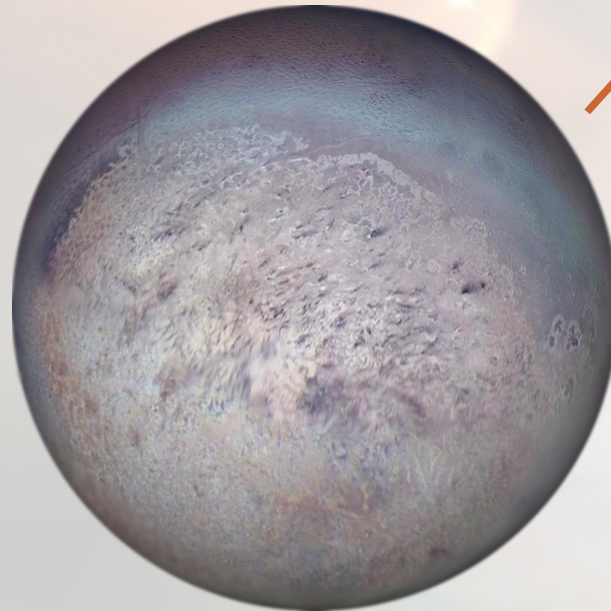
Księżycy Neptuna

6 regularnych
7 nieregularnych

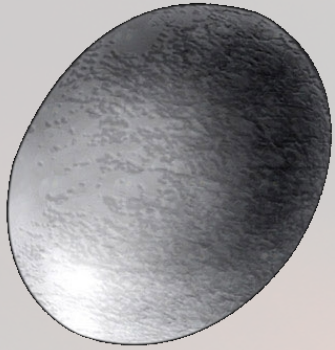

Tryton

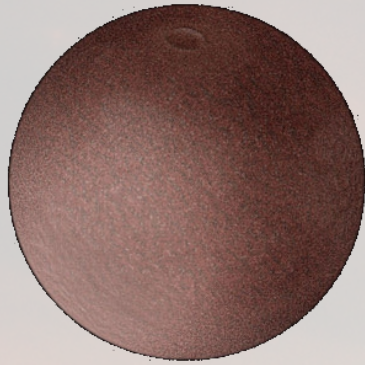
Średnica ~ 2 700 km

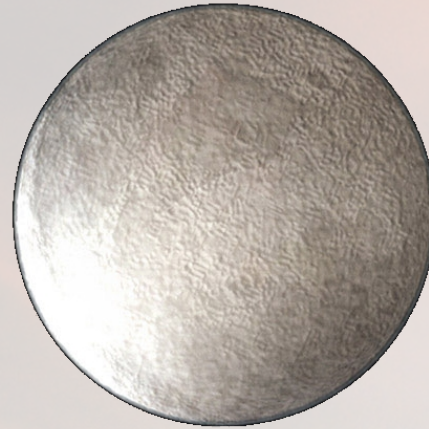
Planety karłowate i Tryton

Haumea

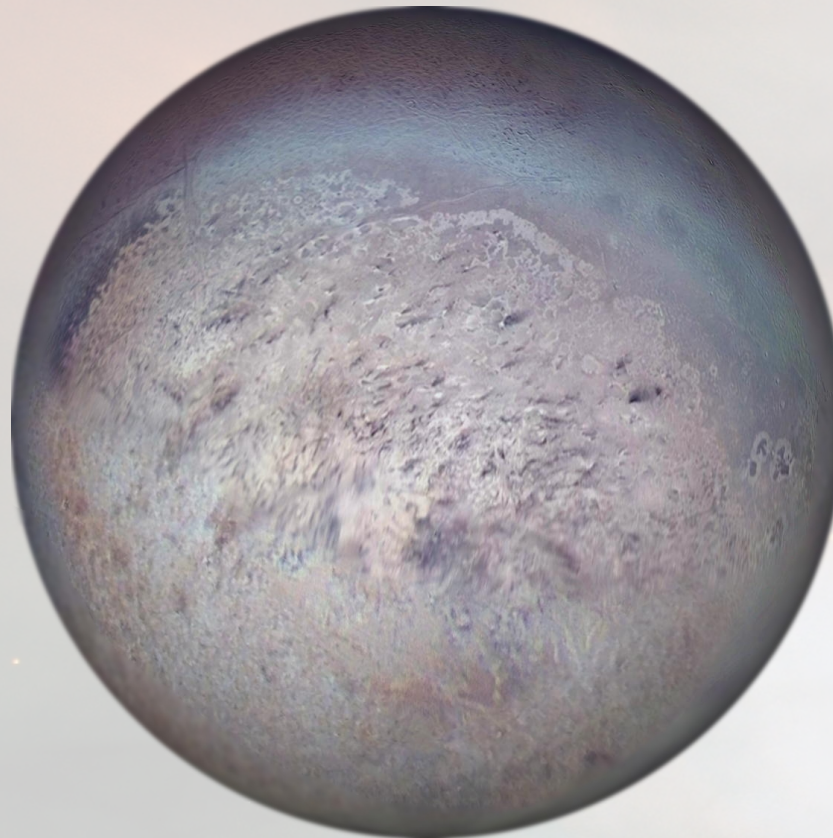
Makemake

Eris

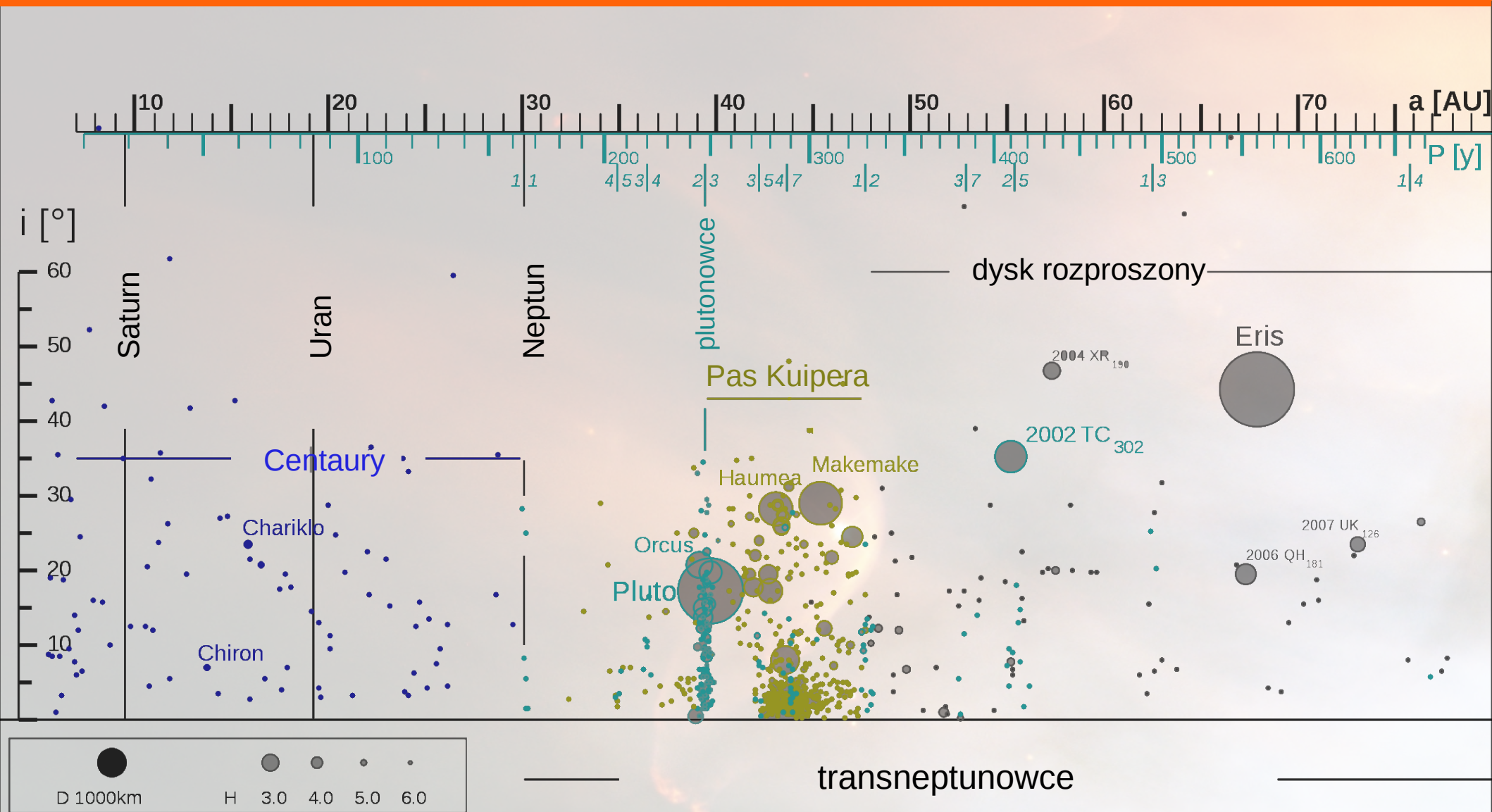

Pluton

Tryton

Sedna?

Sedna – najdalszy obiekt Układu Słonecznego?

orbita Neptuna

Sedna

Okres orbitalny $\approx 12\ 000$ lat

Jasność w aphelium $\approx 27^m$

Dwa rodzaje komet:

krótkookresowe
 $P < 200$ lat

Kometa Halleya

$P \approx 75$ lat

Ernst Öpik

Jan Hendrik Oort

długookresowe
 $P \sim$ kilka tys. lat

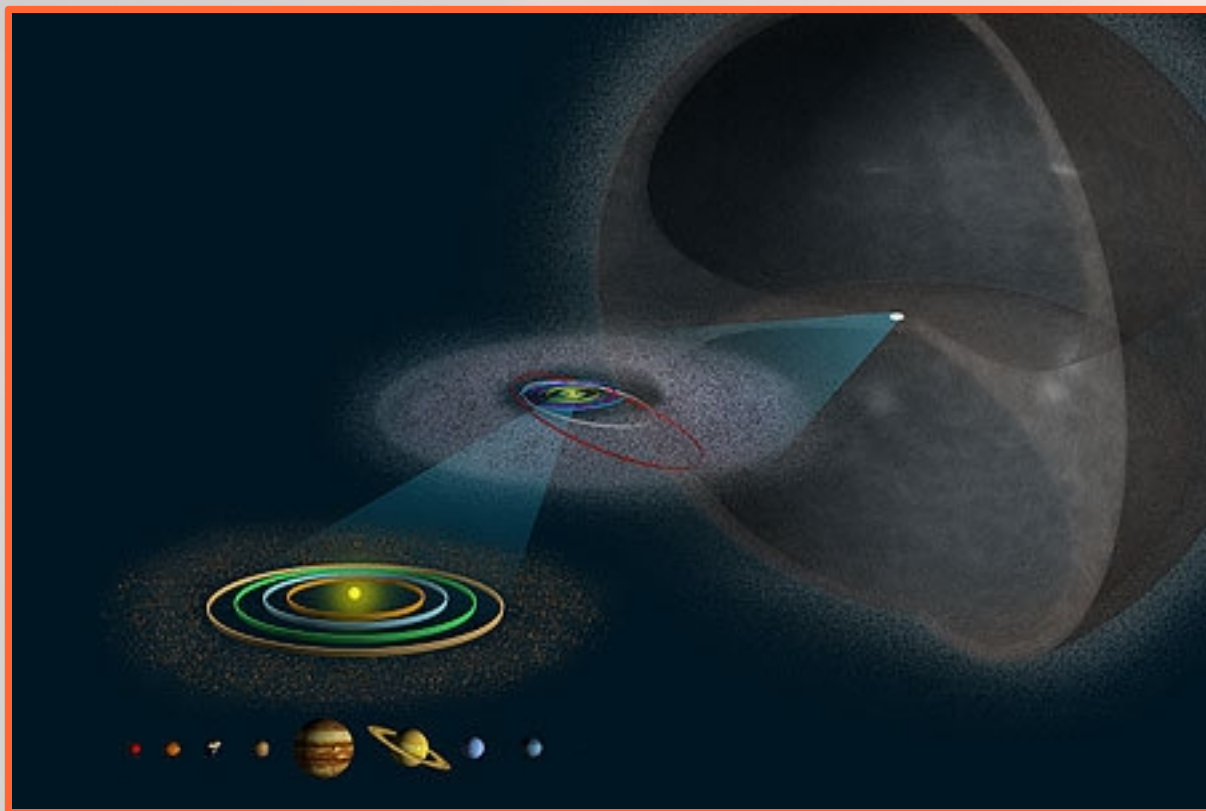

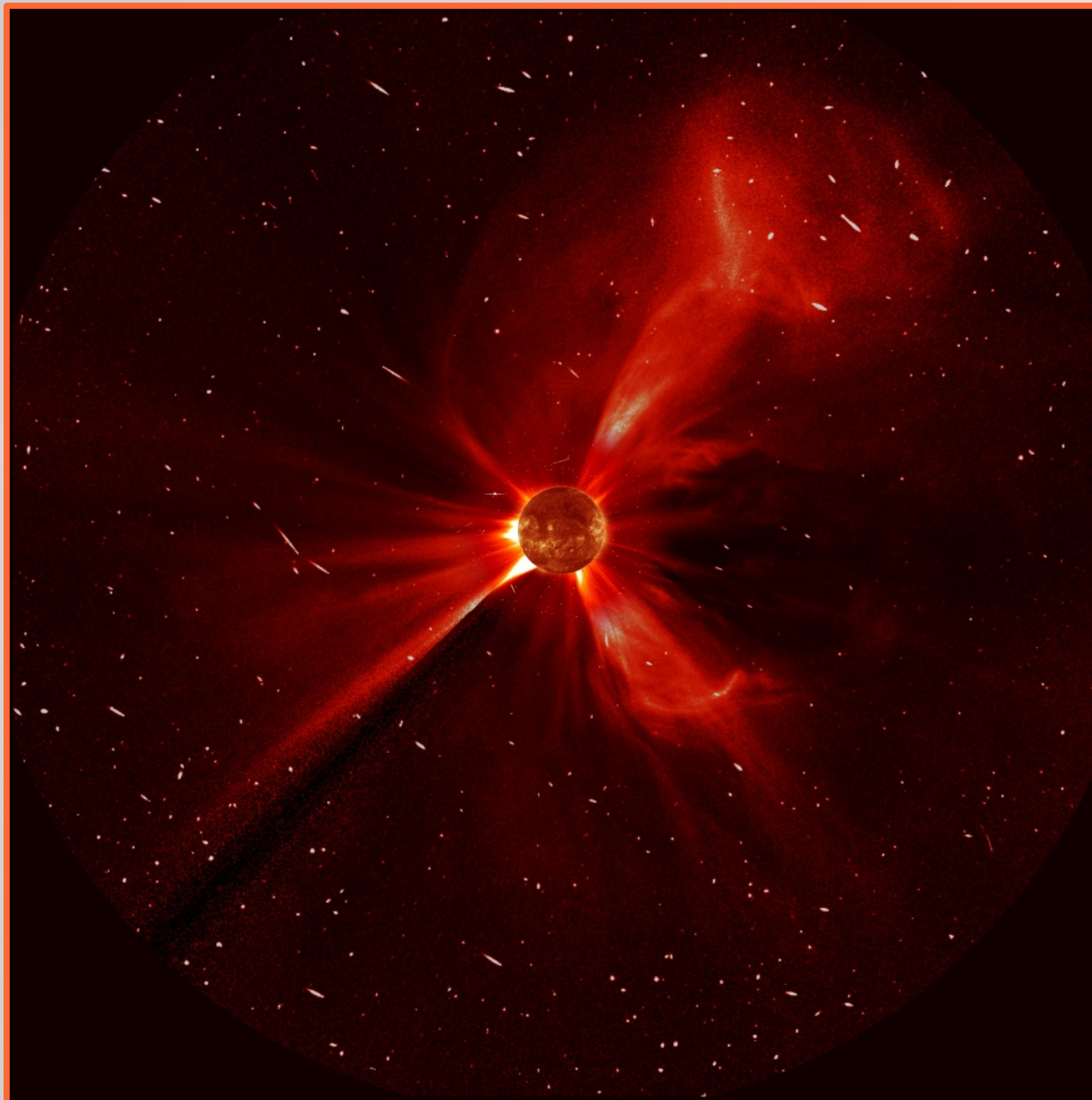
Kometa Hale'a-Boppa

$P \approx 2\ 500$ lat

Długookresowe komety pochodzą z obłoku rozciągającego się od 2 000 AU do 50 000 AU (200 000 AU)

Obłok Oorta

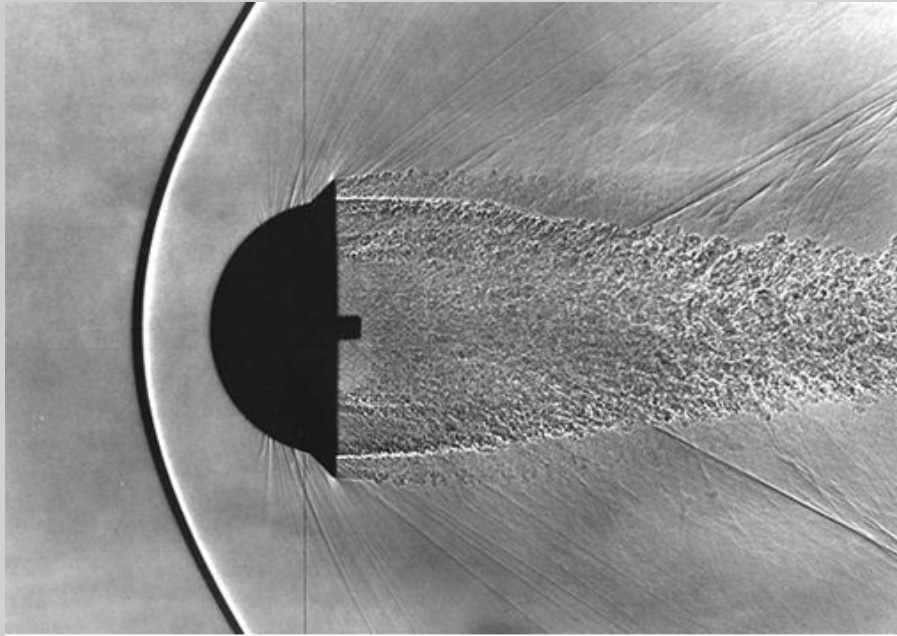
Materia międzygwiazdowa

100 000 lat świetlnych

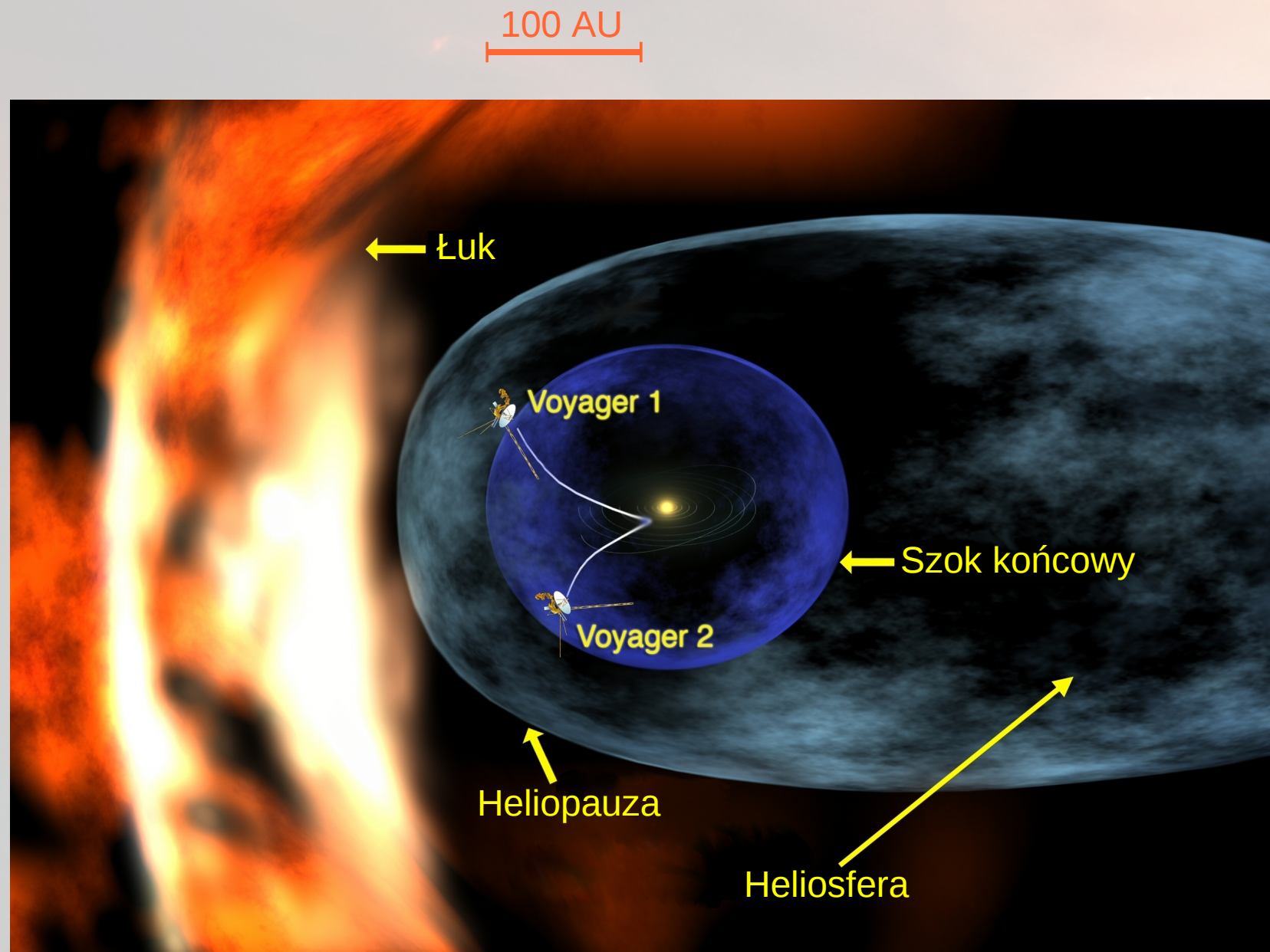
Fale uderzeniowe

(NASA)

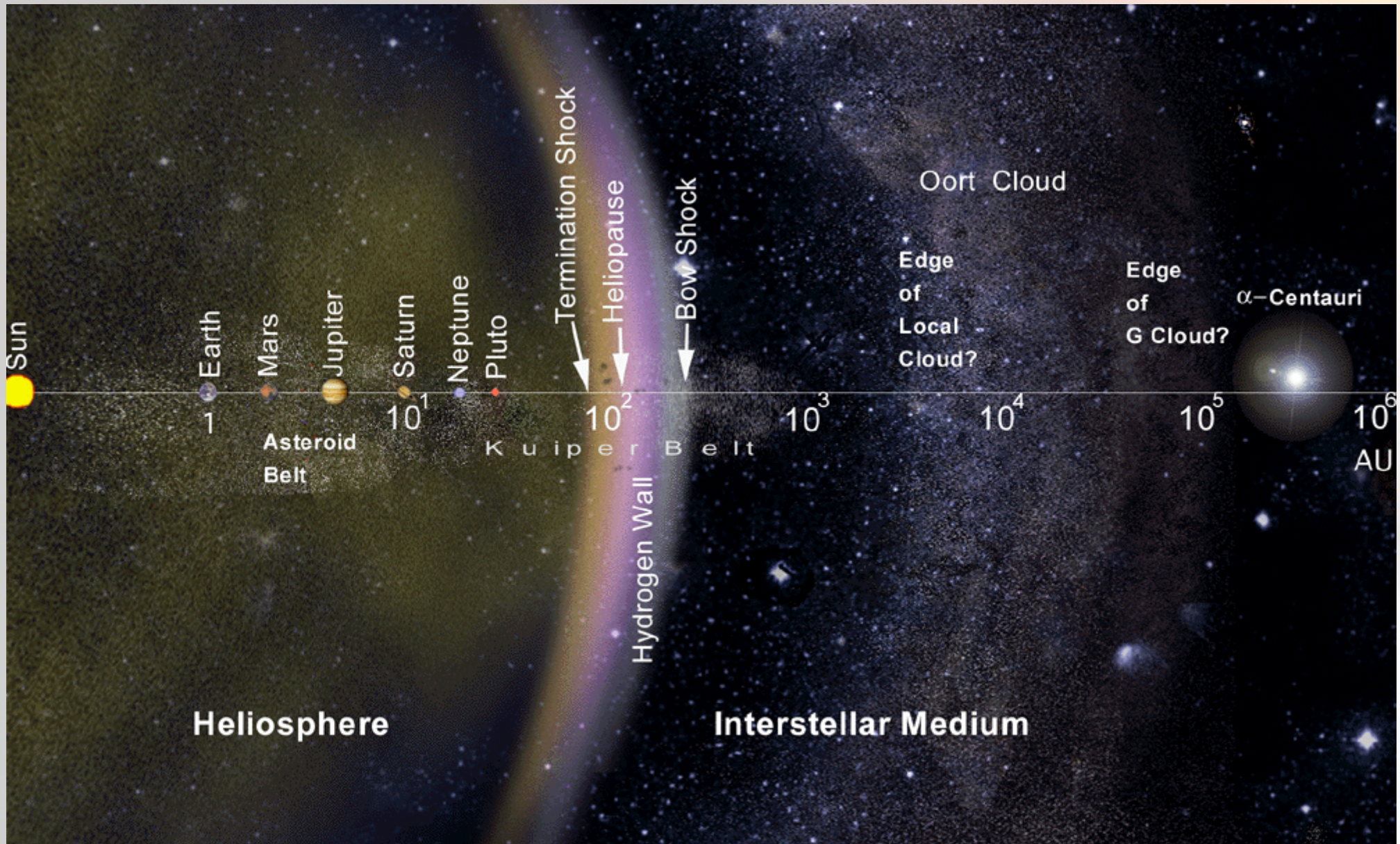

(NavSource Naval History)

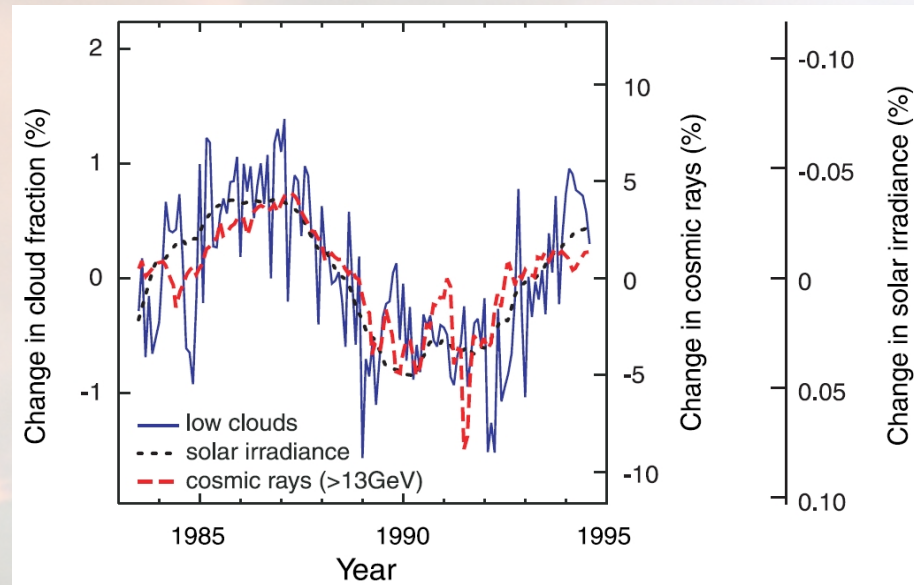
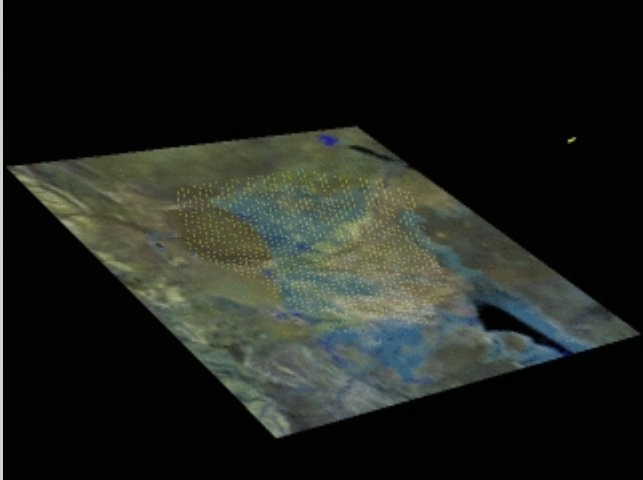
Jak daleko sięga Układ Słoneczny?

Jak daleko sięga Układ Słoneczny?

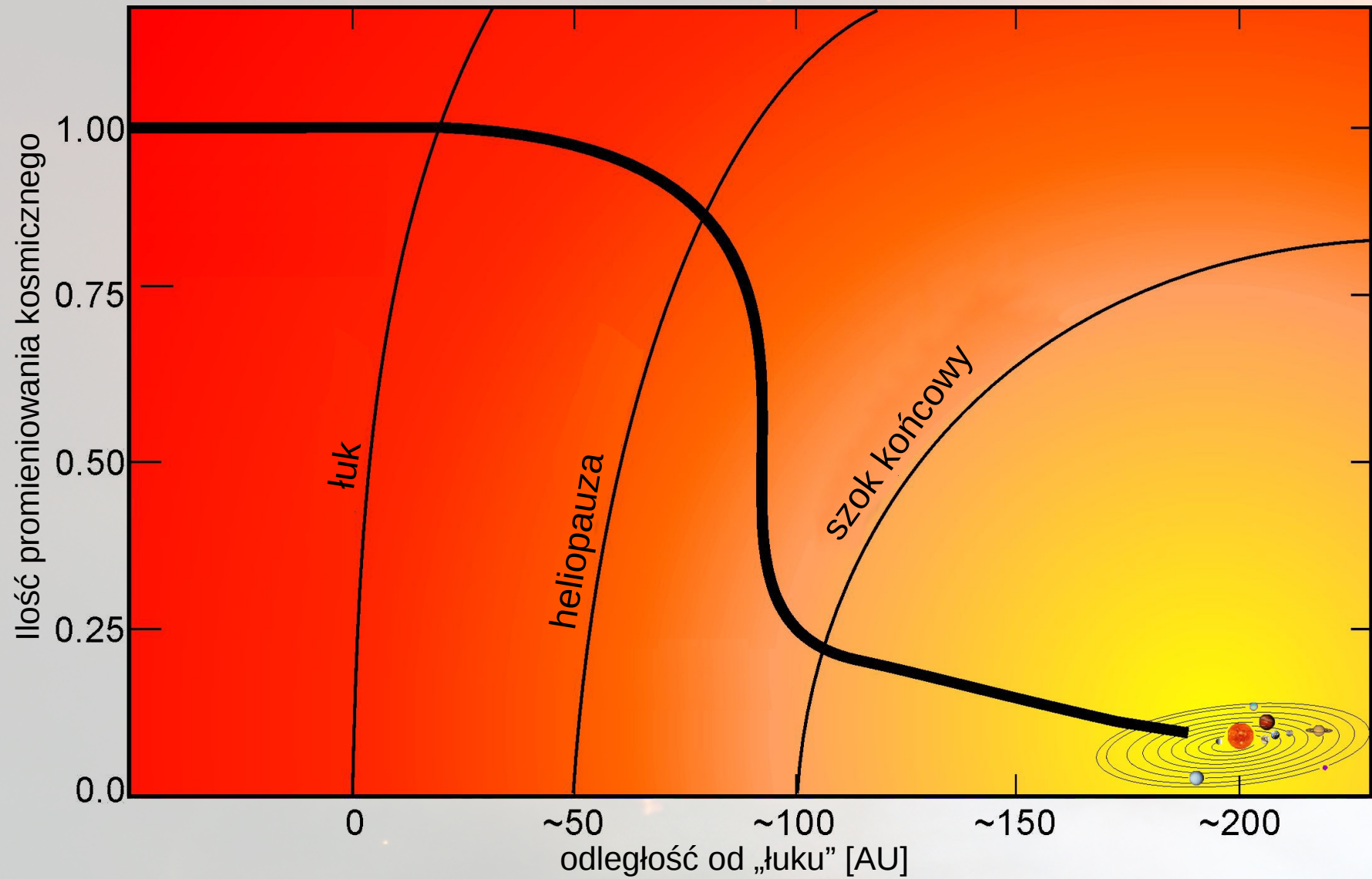

Granice Układu Słonecznego a klimat na Ziemi

K. S. Carslaw, R. G. Harrison i J. Kirkby, Science 298, 1732 (2002)

Granice Układu Słonecznego a klimat na Ziemi

Granice Układu Słonecznego a klimat na Ziemi

